

Pinksteren

Wij allen horen hen in onze eigen taal spreken over Gods grote daden Overweging 19 mei 2013 – Diana Vernooij

*“... Wij verstaan elkaar”,
als jij en ik dat tegen elkaar zeggen bedoelen we niet
dat we allebei Nederlands spreken.
Als ik over jou en mij zeg: “wij verstaan elkaar”,
dan is dat een prachtige uitdrukking om te zeggen
dat ik me begrepen voel door jou, en dat dat wederzijds is ...”*

Voorgangers: Diana Vernooij, Farida van Bommel-Pattisuhasiwa en Anne-Marie Zaat

Eerste lezing: Handelingen 2:1-24

Tweede lezing: uit de Koran: 30:22,35:28, 49:14

Welkom

Goedemorgen lieve mensen, heel hartelijk welkom vanmorgen hier in deze viering van Pinksteren. Het is Pinksteren, de Heilige Geest is voor alle mensen gekomen – dat vieren we vanmorgen – en dat gaan we vanmorgen ook ervaren met elkaar!

Hoe kunnen we Pinksteren beter vieren dan door in gesprek te gaan met elkaar vanuit verschillende geloofstalen en door te luisteren? Met Farida van Bommel-Pattisuhasiwa en Anne-Marie Zaat bezielen we samen Pinksteren op interreligieuze wijze.

Farida zal straks iets uit de Koran lezen en toelichten.

Anne-Marie is intermediair voor de vredesduif die we vandaag uitreiken. Als deelnemende kerk aan de vredesvluchten van IKV - Pax Christi reiken wij een paar keer per jaar een vrededuil uit aan een initiatief dat we van harte ondersteunen.

Farida van Bommel-Pattisuhasiwa en Anne-Marie Zaat werken samen in vredeswerk.

Dat vredeswerk ziet religie niet als een instrument van politisering een maar als een vredesinstrument. Want, betoogt Farida: vervoering en dialoog worden voorgeschreven vanuit de Koran! Christenen, islamieten – is het niet ons aller opdracht om te werken aan vrede, rechtvaardigheid en vrijheid voor iedereen?

Het ware Pinksteren is een ruimte van saamhorigheid en naastenliefde in de meest brede vorm die we ons maar kunnen voorstellen. Vandaag zullen we dat vieren, hier met alles wat ons lief is. Ik wens ons een heel mooie viering.

Onze verschillen als inspiratiebron - Farida van Bommel-Pattisuhasiwa

Na kerst en pasen is pinksteren het eerste feest dat tintelt en bruist omdat het uitdaagt tot de viering van diversiteit en inspiratie. Het geeft ook een belangrijke boodschap: de heilige geest discrimineert niet, maar inspireert tot het spreken in tongen, tot het vinden van woorden voor onze liefde en sympathie voor elkaar..

De heilige geest kent de Koran ook (Rûhu'l-Qudûs) en de Koran kent de heilige geest: die openbaart en inspireert: 'En tot Zijn tekenen behoort ook de schepping van de hemelen en aarde, en de verscheidenheid van uw talen en huidskleuren. En dit zijn zeker tekenen voor mensen die willen begrijpen..' (30:22) dat wordt nog een keer herhaald: 'Ook mensen, beesten en vee zijn van verschillende kleur..' (35:28) en dan komt het vers dat een begint maakt met de uitleg van het mysterie van onze verschillen:

'O mensen, Wij hebben u uit een man en een vrouw geschapen en wij hebben u tot volkeren en stammen gemaakt, opdat u elkander moogt kennen. Voorzeker, de godvruchtigste onder u is de eerwaardigste bij Allah. Voorwaar Allah is Alwetend, Alkennend.' (49:14).

Allah heeft verschillende volkeren geschapen, opdat we elkaar leren kennen en van elkaar kunnen leren. Accepteer elkaars eigenheid en werk van daaruit aan een gezamenlijk doel gebaseerd op liefde en barmhartigheid.

De Koran moedigt ons ten eerste aan de ander te leren kennen en de meest beschaafde manier is door middel van dialoog. De Koran ontkent de verschillen niet. Die verschillen zijn er juist om elkaars nieuwsgierigheid op te wekken en om van elkaar te leren. En je kunt alleen van elkaar leren als je bewust met elkaar omgaat.

Vredeswerk kan werken als we elkaars eigenheid en verschillen accepteren en van daaruit samen werken aan een gezamenlijk doel. We hebben al zoveel kansen voorbij laten gaan, laten we pinksteren als kans zien; een kans om een stap naar elkaar toe te doen en de heilige geest in elkaar te herkennen.

Overweging

Adres Onbekend, een tijdje geleden werd dat prachtige toneelstuk hier in de Duif gespeeld door onze eigen Harris Brautigam en zijn compaan. Misschien was u erbij. Het stuk liet zien hoe een vriendschap eind jaren '30 drastisch veranderde en uiteindelijk op haat en dood uitliep, doordat er ineens één kenmerk van een van de vrienden allesoverheersend werd: het joods zijn tegenover het ariër zijn.

Zo gaat het met oorlogen en genocides. Er zijn onlusten, die breiden zich uit, er zijn felle gevechten die uitlopen op een genocide, zoals tussen de Tutsi's en de Hutu's in Ruanda. Als er ook nog eens rebellen zijn en bovendien veel rijkdommen in de grond zitten is een wereldoorlog geboren, zoals nu in Afrika rond het Grote Merengebied – met 9 betrokken Afrikaanse landen en 3,8 miljoen doden sinds 1998.

Angst voor de vijand

De motor van een dergelijk conflict is altijd de angst voor de vijand. Omdat ik bang ben dat jij mij zult vermoorden, vermoord ik alvast jou, of je familie. De motor van oorlog is de angst voor iemand van wie een paar kenmerken zijn uitvergroot: de afkomst, of het land en de familie, of de religie: de joden, de moslims.

Van mensen wordt één kenmerk allesbepalend. Met dat kenmerk hoort die persoon tot een "zij", hij hoort niet meer bij ons, niet meer het "wij". Het joods of moslim zijn, het tutsi of hutu zijn is ineens het enige dat telt. En omdat ik bang ben heb ik geen contact meer met jou en durf ik jou als persoon niet meer te waarderen. Ik heb geen echt beeld meer van jou, en de afstand voedt de angst.

Het enige wat dat patroon doorbreekt is als mensen naar elkaar gaan luisteren en elkaar begrijpen, elkaar accepteren in hun anders-zijn en hun angst voor elkaar verliezen. Dat is vredeswerk, dat is doorbreken van oorlog.

We noemen het naastenliefde in het Christendom, Jezus noemt het het grootste gebod: Heb uw God lief met heel uw hart, heel uw ziel en heel uw verstand – en het tweede gebod is eraan gelijk: Heb uw naaste lief als uzelf.

Naastenliefde kan alleen ontwaken als we de verschillen overbruggen in contact. Saamhorigheid en naastenliefde gaan hand in hand. Zonder ons vermogen tot inleving in de situatie van andere mensen kunnen we geen saamhorigheid ontwikkelen, geen compassie, geen naastenliefde voelen. Dan zijn we eenzame egoïsten die een ander inzetten voor eigenbelang – en bang zijn om ingezet te worden voor de belangen van een ander.

‘Wij’ uitbreiden tot ‘iedereen’

In de menselijke verhoudingen word je vroeg of laat met jezelf geconfronteerd. Vrede met jezelf is belangrijk. Als je jezelf afbreekt of veroordeelt – hoe kun je ooit voor een ander compassie voelen? Als je vrede weet te sluiten met jezelf en je je verzoent – dan kun je meer begrip hebben voor anderen. Dan hoef je geen wraak te nemen als je je ketenen verliest. Wraak is geen onderdeel van de vrijheid – het is nog steeds een voortvloeiende oorlog in de hoofden van degene die wraak nemen. We kennen de verhalen van de wraak na de bevrijding: de meisjes die werden kaalgeschoren omdat ze met een Duitser hadden verkeerd, de NSB-ers die werden gemarteld en gedood. De grote kunst is na het herstel van scheve verhoudingen, het ‘wij’ uit te breiden tot iedereen.

“Wij verstaan elkaar”, als jij en ik dat tegen elkaar zeggen bedoelen we niet dat we allebei Nederlands spreken. Als ik over jou en mij zeg: “wij verstaan elkaar”, dan is dat een prachtige uitdrukking om te zeggen dat ik me begrepen voel door jou, en dat dat wederzijds is. Wij herkennen elkaars levensinstelling, we voelen compassie met elkaars problemen en oplossingen, we voelen ons bevestigd en verbonden.

In onze eigen taal

Dat is het thema van deze viering: Wij hoorden het allen in onze eigen taal spreken over Gods Grote daden. Het is een citaat uit de tekst die we lazen. Met Pinksteren hoorden alle aanwezigen daar op straat in Jeruzalem de apostelen in zijn eigen taal spreken. Zij verstonden elkaar, en dan gaat het niet om woordentaal. Er is natuurlijk niet een goddelijke Duif neergedaald die wat de leerlingen zeggen simultaan voor iedereen vertaalt in hun eigen landstaal. Wat er gebeurde is dat ze werden begrepen, er was verbinding.

Tot Pinksteren hadden de vrienden van Jezus, zijn volgelingen en leerlingen, versholpen bijeen gezeten Jezus’ dood – ze hadden geen antwoord op de vraag wat ze in vredesnaam moesten doen.

Maar dan is er plotseling een omslag. Er gebeuren twee belangrijke dingen:

De leerlingen kregen de Geest, letterlijk, ze hadden hun antwoord, hun bestemming gevonden. Ze barsten uit in vervoering. Later gaan ze rondtrekken om het allemaal uit te leggen. Hier spreken ze nog in tongentaal, in euforische kreten.

En het tweede wonder is dat de omstanders hun hart hiervoor open stelden. Niet iedereen, sommigen waren cynisch. Maar velen hoorden en begrepen wat de apostelen bezielde.

Wij verstaan elkaar

Wat voor verstaan is dat nou? Het is het begrip van “wij verstaan elkaar”. Ze voelden aan dat er een antwoord was op een brandende vraag van die tijd. De apostelen geven een antwoord op vragen waar velen mee zaten. Er is onderdrukking door de Romeinen, maar de verlosser die gekomen was, kwam niet om de keizer te onttronen. Dat was het besef: zijn koninkrijk was niet van deze wereld – en ineens werd dat verstaan en herkent: Ja. Er brak nieuwe menselijkheid door: openheid, inspiratie, verlossing,

moed, uitkomen voor je geloof, juist ook als je leraar smadelijk is vermoord., dat was het juiste antwoord op de vragen van de tijd.

Er zijn vele bewegingen geweest die het juiste antwoord gaven op de vragen van de tijd. Er is een ideaal, gecombineerd met een duidelijk 'nee' tegen onrecht, 'nee' tegen het oude – dat aanspreekt. Er is een uitweg, het is al geboren, het komt eraan, het is een radicaal andere weg die we kunnen gaan.

Tal van bewegingen gaven in de geschiedenis een antwoord op een crisis, en juist omdat dat door velen werd herkend en beaamd groeiden er nieuwe ontwikkelingen. De vluchtkerk is misschien de aankondiging van zo'n beweging en Occupy was het. Voor mij persoonlijk veranderde de vrouwenbeweging mijn leven. En nu vandaag hebben we de interreligieuze beweging en de vredesbeweging hier in deze viering centraal gesteld.

Vorbij aan zij-wij

Ik denk dat de nieuwe beweging in religieus samenkomen, de nieuwe beweging in vrede staat voor "het nieuwe wij". Het nieuwe wij gaat voorbij de zij-wij tegen-stellingen en wil echt contact maken met wat onbekend is.

Een nieuw wij, een nieuwe solidariteit met mensen van de groep die nu nog "zij" zijn: de moslims tegenover de christenen, de oorlog ver weg. Als we straks een vredesduif schenken aan de groep vredesvrouwen van Afrika horen zij tot ons "wij".

De Koran zegt dat God expres verschillende groepen en religies heeft gemaakt opdat wij van elkaar zullen leren. Laten we dat ter harte nemen en Pinksteren laten ontstaan in ons eigen hart: de Heilige Geest is erin neergedaald. De Geest zorgt voor verbinding tussen jou en mij, er is geen 'zij' meer, er is alleen een alles omvattend 'wij'.

De deuren zwaaien open en wij stappen in dat grote brede verbindende "wij". Laat deze begeestering van onze God, hoe we hem of haar ook noemen, onze angst en ons zelfbehoud doorbreken. Laten we elkaar ontmoeten en die saamhorigheid ontwikkelen.

Amen.

Nodiging

Niet alleen heeft God vele namen, maar ook hebben wij vele symbolen en rituelen om God aanwezig te stellen.

Wij zijn gewoon hier in De Duif brood en wijn met elkaar te delen, in navolging van Jezus – die dat met zijn leerlingen deed voor hij werd verraden en overgeleverd. Wij zeggen daar steeds bij dat niemand is uitgesloten, of je nu christen bent of ongelovig, homo of hetero, zwart of wit, man of vrouw. Brood en wijn staat voor het delen en breken van ons leven met elkaar en voor elkaar. Wij vieren dat wij tot leven komen in verbondenheid met elkaar.

Maar die wijn! Wijn had in de tijd van Jezus een reinigende functie. Nog voor er chloor in het drinkwater werd gedaan, werd water ontdaan van ziektekiemen door alcohol. Daarom werd er veel streken geen water gedronken, maar wijn.

Boeddhisten beloven hun geest niet te laten bedwelmen door middelen en in de islam is alcohol om een soortgelijke reden niet toegestaan. En we willen niemand uitsluiten! Omdat wij drieën werkelijk willen delen vanuit ons hart, delen we geen brood en wijn maar brood en water met elkaar, als het meest basale voedsel dat we met elkaar kunnen delen. Brood voedt en verzadigt, water zuivert en lest de dorst.

Omdat niemand is uitgesloten van het grote verbindende "Wij", is iedereen genodigd om naar voren te komen en met ons en elkaar te delen.

Vredesvlucht

Dankzij IKV Pax Christi houden vandaag 10 verschillende kerken in Nederland een vredesvlucht. Overal staat er een duif op tafel en geven de kerken een heel klein houten duifje ter bemoediging voor iemand die zich inzet voor vrede. Vandaag heb ik gekozen voor Marie Louise Balagizi, een vrouw die in het Grote Merengebied, waar die derde wereldoorlog woedt, al jaren vredeswerk verricht onder moeilijke omstandigheden. Op dit moment is Marie-Louise gevlucht vanwege persoonlijke aanvallen op haar vredeswerk.

Ze noemt in een brief Anne-Marie haar vriendin en coach. Vanuit stichting Sundjata ondersteunt Anne-Marie haar werk. Anne-Marie zal iets vertellen over het werk van Marie-Louise, dat zij sinds 2005 doet. We zullen de tekst ervan ook in het Groene Licht afdrukken met een mooie foto van Marie-Louise.

Anne-Marie, dank je wel voor je toelichting en we wensen jou en Marie-Louise heel veel kracht en inspiratie, opdat dit prachtige vredeswerk uiteindelijk mag uitgroeien tot een krachtig instrument van begrip en verzoening tussen mensen in het Grote Merengebied.

Het werk van Marie-Louise wordt ondersteund door fondsen. Omdat ze nu is gevlucht is het extra lastig vol te houden. Niet alleen mentaal support, ook geld is er nodig. Daarom zullen we straks na afloop van de viering een collecte houden voor haar werk. Graag jullie gulle gave. Ieder tientje is welkom.

Stichting Sundjata
Rabobank 1710 0 1710
KvK 34280549
www.sundjata.nl

Zegenbede, Zegenwens door Farida

O Allah! Geef ons de kracht om van geloven in eigen kring en interreligieuze dialoog tot een menselijke vorm van samen leven te komen.

U heeft een bedoeling met al die verschillende levensbeschouwelijke overtuigingen. Leer ons hoe we in die veelheid elkaar leren erkennen en herkennen. Leer ons elkaar te leren verstaan.

Laten we vanuit dat verstaan beseffen dat God zich niet enkel te kennen geeft in het bekende, maar ook in het vreemde, in de eigen ruimten, waar mensen dankzij hun verscheidenheid samenkomen en het gesprek gaande houden.'

Als wij elkaar hier en op straat verstaan verdwijnen karikaturen en onverstaanbaarheden en wordt ruimte geschapen om met elkaar kennis te maken, te eten en te feesten. Laat onze dialoog, ook de interreligieuze, beginnen in het leven van alledag.

U heeft ons geïnspireerd om samen in een dienst als deze bij elkaar te komen! Laten we hier kracht en hoop uit putten en die geven aan verbondenheid in het dagelijks leven.

Bârakallâu fîkoem, Allahoemma bârik lanâ fimâ razaqtanâ waghfir lanâ varhamnâ.

Diana: Moge de Schepper u allen zegenen.

O Allah! O God!

Laat hetgeen waarmee U ons voorziet voor ons een zegen zijn,
schenk ons Uw vergiffenis en schenk ons Uw genade.

Amen

